

DOI: <https://doi.org/10.32782/city-development.2026.2-25>

УДК 331.556.4:336.14

ВПЛИВ МІЖНАРОДНОГО РУХУ ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ НА ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ КРАЇНИ

Присяжнюк Юрій Іванович

доктор економічних наук,
професор кафедри міжнародних відносин і дипломатичної служби
Львівський національний університет імені Івана Франка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1811-9937>

Пастернак Мар'ян Русланович

магістр
Львівський національний університет імені Івана Франка
ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-5297-3759>

Федунь Юрій Богударович

кандидат економічних наук,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин
Львівський національний університет імені Івана Франка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4371-1841>

Анотація. Здійснено комплексне дослідження впливу міжнародного руху трудових ресурсів на формування державного бюджету країни в умовах глобалізації економічних процесів. Обґрунтовано теоретичні підходи до визначення сутності трудової міграції та її фінансових ефектів. Визначено основні канали впливу міжнародної трудової міграції на державні фінанси, зокрема через податкові надходження, соціальні внески, державні видатки та грошові перекази мігрантів. Особливу увагу приділено аналізу специфіки впливу міграційних процесів на бюджетні системи країн-донорів і країн-реципієнтів. Проведено порівняльний аналіз України та Польщі, який дозволив виявити асиметричний характер фінансових ефектів трудової міграції. Встановлено, що для України характерним є поєднання позитивного впливу грошових переказів та негативного впливу скорочення податкової бази, тоді як для Польщі трудова міграція виступає джерелом зростання бюджетних надходжень. На основі SWOT-аналізу визначено ключові переваги, недоліки, можливості та загрози впливу міжнародної трудової міграції на бюджетну систему України. Доведено, що в довгостроковій перспективі негативні ефекти міграції можуть переважати, що потребує вдосконалення державної політики у сфері регулювання міграційних процесів. Показано, що міжнародна трудова міграція виконує функцію перерозподілу фінансових ресурсів між країнами. Країни-донори фактично втрачають частину свого економічного потенціалу у вигляді людського капіталу та податкових надходжень, тоді як країни-реципієнти отримують додаткові ресурси для розвитку. Зауважено, що така ситуація створює нерівномірність у розподілі вигоди від глобалізації та підкреслює необхідність розробки ефективної державної політики у сфері регулювання міграційних процесів. Практичне значення дослідження полягає у можливості використання отриманих результатів при формуванні бюджетної та міграційної політики держави.

Ключові слова: міжнародна трудова міграція, державний бюджет, грошові перекази, податкові надходження, соціальні внески, фінансова політика.

Актуальність проблеми. У сучасних умовах глобалізації міжнародний рух трудових ресурсів відіграє дедалі вагомішу роль у функціонуванні національних економік. Посилення міграційних процесів зумовлює істотні зміни у структурі ринку праці, демографічній ситуації та системі державних фінансів. Особливої актуальності набуває дослідження впливу трудової міграції

на формування державного бюджету, оскільки вона безпосередньо впливає на обсяги податкових надходжень, соціальних внесків і державних видатків [1; 3].

Для України, яка виступає країною-донором трудових ресурсів, характерним є відтік економічно активного населення, що зумовлює скорочення податкової бази та посилення наванта-

ження на бюджетну систему. Водночас грошові перекази трудових мігрантів формують важливе джерело фінансових ресурсів, яке частково компенсує втрати бюджету [4; 6; 10].

У країнах-реципієнтах, зокрема Польщі, міжнародна трудова міграція, навпаки, сприяє зростанню бюджетних надходжень і економічному розвитку. Така відмінність у впливі міграції на бюджет формує наукову проблему визначення її асиметричного характеру та оцінки довгострокових наслідків [16; 17].

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблематика міжнародної трудової міграції є предметом дослідження багатьох вітчизняних дослідників, таких як З. Бараник, П. Безуглий, В. Брич, Ю. Гуменюк, Г. Гоголь, І. Єлейко, О. Кравченко, Е. Лібанова, А. Мазаракі, Л. Малиновська, К. Овчаренко, Т. Черевичко, Л. Цимбал, О. Швець, С. Якубовський. У науковій літературі значна увага приділяється причинам і наслідкам міграції, її впливу на ринок праці, економічне зростання та демографічні процеси. Вітчизняні науковці зосереджуються на особливостях трудової міграції в Україні, її соціально-економічних наслідках та впливі на бюджетну систему. Водночас недостатньо дослідженим залишається питання комплексного порівняльного аналізу впливу міграції на бюджети країн-донорів і реципієнтів, що обумовлює актуальність даного дослідження. Зацікавленість вивчення процесів регулювання міжнародної міграції робочих ресурсів виявили такі відомі зарубіжні вчені, як Т. Андерсен, В. Бьонінг, А. Вільямс, К. Дустан, які акцентують увагу на макроекономічних ефектах міграції, зокрема на її впливі на державні фінанси та економічний розвиток. У звітах міжнародних організацій підкреслюється роль грошових переказів як важливого джерела доходів для країн-донорів.

Метою статті є комплексне дослідження впливу міжнародного руху трудових ресурсів на формування державного бюджету країни.

Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання: розкрити сутність міжнародної трудової міграції, визначити основні канали її впливу на бюджет, проаналізувати особливості цього впливу для України та Польщі, а також

сформулювати узагальнені висновки щодо фінансових ефектів міграційних процесів.

Результати дослідження. Міжнародний рух трудових ресурсів у сучасних умовах виступає одним із ключових факторів трансформації національних економік та формування державних фінансів. Його вплив на державний бюджет реалізується через складну систему взаємопов'язаних механізмів, які охоплюють як дохідну, так і видаткову частини бюджету. У цьому контексті особливого значення набуває дослідження фінансових ефектів трудової міграції з урахуванням специфіки країн-донорів і країн-реципієнтів [12].

З теоретичної точки зору вплив міжнародної трудової міграції на державний бюджет проявляється через податкові надходження, соціальні внески, державні видатки та грошові перекази. У країнах-донорів домінує непрямий вплив через споживання, тоді як у країнах-реципієнтів переважає прямий ефект через оподаткування доходів мігрантів [7].

Для України характерним є поєднання позитивних і негативних ефектів. З одного боку, грошові перекази сприяють зростанню внутрішнього попиту, що стимулює надходження від непрямих податків. З іншого боку, відбувається скорочення податкової бази через виїзд працездатного населення, що призводить до втрат бюджету та посилення дефіциту соціальних фондів [11].

Важливим інструментом оцінки є SWOT-аналіз, який дозволяє узагальнити вплив міграції на бюджет України (табл. 1).

Результати SWOT-аналізу свідчать про те, що, незважаючи на наявність певних позитивних ефектів, загальний вплив трудової міграції на бюджет України має суперечливий характер і потребує державного регулювання.

На відміну від України, Польща є країною-реципієнтом трудових ресурсів, що визначає принципово інший характер впливу міграції на бюджет. Притік робочої сили забезпечує зростання податкових надходжень, збільшення соціальних внесків і стимулювання економічної активності. Важливою перевагою є також економія бюджетних коштів на підготовці кадрів,

Таблиця 1 – SWOT-аналіз впливу трудової міграції на бюджет України

<p>Сильні сторони:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Значні грошові перекази • Підтримка внутрішнього попиту • Валютні надходження 	<p>Слабкі сторони:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Втрата податкових надходжень • Дефіцит Пенсійного фонду • Відтік робочої сили
<p>Можливості:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Інвестування переказів • Розвиток малого бізнесу • Залучення діаспори 	<p>Загрози:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Старіння населення • Залежність від міграції • Деградація трудового потенціалу

Джерело: сформовано авторами

оскільки мігранти вже мають необхідну кваліфікацію [14].

Водночас певні витрати пов'язані з необхідністю забезпечення соціальних послуг, інтеграції мігрантів та розвитку інфраструктури. Проте ці витрати, як правило, не перевищують отриманих вигод, що забезпечує позитивний фінансовий ефект [15].

Побудовані діаграми, що відображають вплив міжнародного руху трудових ресурсів на формування державних бюджетів України та Польщі у 2014–2025 р, дозволяють виявити чіткі тенденції, закономірності та структурні відмінності фінансового ефекту трудової міграції.

Отримані дані дозволяють не лише простежити кількісні зміни відповідних показників, а й виявити глибинні структурні закономірності, що характеризують фінансові ефекти трудової міграції для країн із різною роллю у глобальних міграційних процесах [12; 15].

Насамперед, аналіз першої діаграми, що відображає взаємозв'язок між обсягами грошових переказів та втратами бюджету України від недоотриманих податкових надходжень, свідчить про наявність двох взаємопов'язаних, але водночас суперечливих тенденцій. З одного боку, протягом досліджуваного періоду спостерігається стійке зростання обсягів грошових переказів від трудових мігрантів. Якщо у 2014 р їх обсяг становив близько 6,5 млрд доларів США, то у 2023–2025 рр. він досягає 17–18 млрд дол США. Така динаміка є свідченням посилення міграційних процесів,

розширення географії зайнятості українських працівників за кордоном та зростання їхніх доходів [13].

Зростання грошових переказів має важливе значення для економіки України, оскільки вони виступають одним із ключових джерел валютних надходжень та суттєво впливають на внутрішній попит. Отримані кошти спрямовуються домогосподарствами переважно на споживання товарів і послуг, що стимулює розвиток внутрішнього ринку та сприяє збільшенню надходжень до бюджету через непрямі податки, насамперед податок на додану вартість та акцизи. Таким чином, у короткостроковій перспективі трудова міграція формує позитивний фінансовий ефект, який проявляється у зростанні доходів бюджету за рахунок активізації споживчої активності [8; 11].

Разом із тим, паралельно зі зростанням грошових переказів спостерігається інша, не менш важлива тенденція – збільшення втрат державного бюджету від недоотриманих податкових надходжень. За досліджуваній період ці втрати зростають приблизно з 3 млрд дол США у 2014 р до 9 млрд дол США у 2025 р. Така динаміка свідчить про системний характер відтоку працездатного населення та поступове звуження податкової бази. Відсутність значної частини економічно активного населення в межах національної економіки означає, що держава не отримує податок на доходи фізичних осіб, а також єдиний соціальний внесок, які є важливими складовими доходної частини

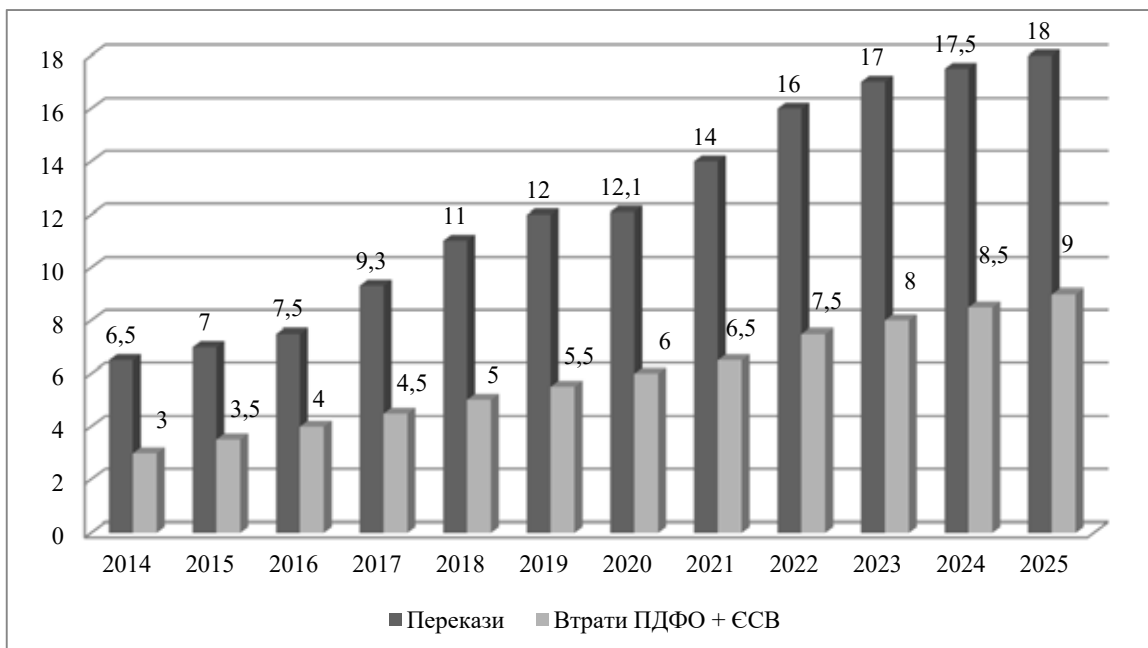

Рисунок 1 – Динаміка впливу трудової міграції на бюджет України за період 2014–2025 рр., у млрд дол США

Джерело: сформовано авторами на основі [10; 15]

бюджету та основою фінансування соціальних фондів [2; 6].

Особливо важливим є те, що темпи зростання втрат бюджету поступово наближаються до темпів зростання грошових переказів. Це свідчить про те, що позитивний ефект від міграції, який формується через споживання, не є достатнім для повної компенсації втрат від скорочення податкових надходжень. У результаті формується ситуація, коли держава фактично заміщує стабільні внутрішні джерела доходів нестійкими зовнішніми надходженнями, що підвищує вразливість бюджетної системи до зовнішніх шоків [8; 12].

Крім того, така структура фінансових потоків створює передумови для формування довгострокових фіскальних дисбалансів. Зокрема, скорочення надходжень від соціальних внесків призводить до зростання дефіциту Пенсійного фонду, що потребує додаткового фінансування з державного бюджету. Одночасно з цим демографічні зміни, спричинені міграцією, зокрема старіння населення, посилюють навантаження на систему соціального забезпечення, що додатково ускладнює ситуацію [9].

На відміну від України, аналіз другої діаграми, яка відображає вплив трудової міграції на бюджет Польщі, демонструє принципово іншу модель фіскального ефекту. Протягом досліджуваного періоду спостерігається стійке зростання податкових надходжень від трудових мігрантів – від приблизно 2 млрд доларів у 2014 р до понад 13 млрд дол США у 2025 р.

Така динаміка є наслідком активного залучення іноземної робочої сили, зокрема з України, та її високого рівня економічної активності [17].

Водночас витрати держави на соціальне забезпечення мігрантів також зростають, однак їх темпи є значно нижчими порівняно з темпами зростання податкових надходжень. Упродовж усього періоду спостерігається стабільне перевищення доходів над витратами, що свідчить про позитивний фіскальний баланс. Це означає, що трудові мігранти виступають нетто-платниками бюджету, тобто вони сплачують більше податків, ніж отримують у вигляді соціальних виплат [14].

Такий результат пояснюється низкою факторів. По-перше, більшість трудових мігрантів перебуває у працездатному віці та активно залучена до ринку праці, що забезпечує стабільні податкові надходження. По-друге, країна-реципієнт не несе витрат на підготовку цих працівників, що дозволяє зменшити бюджетне навантаження. По-третє, мігранти також сприяють зростанню внутрішнього споживання, що додатково збільшує надходження від непрямих податків [7].

Порівняльний аналіз двох діаграм дозволяє зробити узагальнений висновок про асиметричний характер впливу міжнародної трудової міграції на формування державних бюджетів. Якщо для України характерним є поєднання позитивних і негативних ефектів із поступовим посиленням негативних тенденцій у довгостроковій перспективі, то для Польщі міграція

Рисунок 2 – Динаміка впливу трудової міграції на бюджет Польщі за період 2014–2025 рр., у млрд дол. США

Джерело: сформовано авторами на основі [15; 16]

виступає стабільним джерелом бюджетних надходжень і фактором економічного розвитку.

У більш широкому контексті це свідчить про те, що міжнародна трудова міграція виконує функцію перерозподілу фінансових ресурсів між країнами. Країни-донори фактично втрачають частину свого економічного потенціалу у вигляді людського капіталу та податкових надходжень, тоді як країни-реципієнти отримують додаткові ресурси для розвитку. Така ситуація створює нерівномірність у розподілі вигоди від глобалізації та підкреслює необхідність розробки ефективної державної політики у сфері регулювання міграційних процесів [13].

Таким чином, результати аналізу підтверджують, що вплив міжнародного руху трудових ресурсів на державний бюджет має складний, багаторівневий характер і залежить від структурних особливостей економіки країни, її ролі у міграційних процесах та ефективності державної політики у сфері управління трудовою міграцією.

Висновки. Проведене дослідження дозволяє сформулювати низку узагальнених теоретичних і практичних висновків щодо впливу міжнародного руху трудових ресурсів на формування державного бюджету країни.

По-перше, встановлено, що трудова міграція має комплексний багатоканальний вплив на бюджетну систему, який реалізується через зміну податкових надходжень, соціальних внесків, державних видатків та обсягів грошових переказів. Взаємодія цих факторів формує як прямі, так і непрямі фіскальні ефекти, що мають різну інтенсивність у коротко- та довгостроковій перспективі.

По-друге, доведено, що для країн-донорів, зокрема України, характерне поєднання позитивних і негативних наслідків трудової міграції. Позитивний ефект проявляється у вигляді зростання грошових переказів, які стимулюють внутрішній попит і забезпечують додаткові надходження до бюджету через непрямі податки. Водночас негативний ефект полягає у скоро-

ченні податкової бази, втраті надходжень від податку на доходи фізичних осіб і соціальних внесків, а також у відтоку людського капіталу.

По-третє, встановлено, що у довгостроковій перспективі негативні фіскальні наслідки для України мають тенденцію до посилення. Це пов'язано зі зростанням втрат бюджету, демографічним старінням населення та підвищенням навантаження на систему соціального забезпечення. Таким чином, міжнародна трудова міграція формує структурні ризики для фінансової стійкості держави.

По-четверте, доведено, що для країн-реципієнтів, зокрема Польщі, трудова міграція є джерелом стійких фіскальних вигод. Мігранти виступають активними платниками податків і соціальних внесків, забезпечуючи перевищення бюджетних доходів над витратами. Крім того, країни-реципієнти отримують економію бюджетних ресурсів на підготовці кадрів, що додатково посилює позитивний ефект.

По-п'яте, обґрунтовано, що міжнародна трудова міграція виконує функцію глобального перерозподілу фінансових ресурсів. Країни-донори фактично втрачають частину економічного потенціалу, тоді як країни-реципієнти акумулюють додаткові бюджетні ресурси. Така асиметрія зумовлює необхідність перегляду державної політики у сфері регулювання міграції.

По-шосте, встановлено, що ефективно управління міграційними процесами повинно бути спрямоване на мінімізацію негативних наслідків і максимізацію потенційних вигод. Для України це передбачає створення умов для повернення трудових мігрантів, стимулювання інвестування грошових переказів у національну економіку, а також удосконалення податкової та соціальної політики.

Таким чином, результати дослідження підтверджують, що міжнародний рух трудових ресурсів є одним із ключових факторів формування державного бюджету та потребує системного врахування у процесі розробки економічної політики держави.

Бібліографічний список:

1. Алексеева Т. І. Еволюція міграційних процесів крізь призму теорії міжнародних відносин. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2019. Вип. 24, № 1. С. 10–13.
2. Бондаревська К. В. Міжнародна міграція робочої сили: стан, проблеми, перспективи. *Бізнес Інформ*. 2019. Т. 10, № 501. С. 44–49. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2019_10_7
3. Грабинський І. М. Еволюція теоретичних засад міжнародної трудової міграції. *Вісник Львівського університету. Серія: Міжнародні відносини*. 2018. Вип. 45. С. 357–366.
4. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
5. Єлейко І. В. Тенденції трудової міграції українського населення до Польщі на сучасному етапі. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2020. № 3(77). С. 14–20.
6. Лібанова Е. М. Зовнішня трудова міграція українців: масштаби, причини, наслідки. *Демографія та соціальна економіка*. 2019. № 2. С. 11–26.

7. Міжнародна організація з міграції. URL: http://www.ilo.org.ua/my_page/Conventions.aspx
8. Малиновська О. А. Мігранти, міграція та Українська держава: аналіз управління зовнішніми міграціями: монографія. Київ : НАДУ, 2004. 123 с.
9. Малиновська О. А. Міжнародна міграція в контексті модернізації суспільства. *Демографія та соціальна економіка*. 2012. № 1. С. 77–86.
10. Міжнародна організація праці (МОП). ILO Global Estimates on International Migrant Workers: Results and Methodology. Third Edition (2024). International Labour Organization. Женева: ILO, 2024. URL: https://www.ilo.org/global/publications/books/WCMS_871083/lang--en/index.htm
11. Національний банк України. Офіційний сайт. URL: <https://bank.gov.ua>
12. Світовий банк. Migration and Development Brief 40: Remittances Remain Resilient but Are Slowing with Economic Headwinds. 2025. URL: <https://www.knomad.org/publication/migration-and-development-brief-40>
13. Швець О. В. Теоретико-методологічні засади розвитку міжнародної трудової міграції: соціально-економічний контекст. *Український журнал прикладної економіки*. 2020. Т. 5, № 4. С. 32–42.
14. Якубовський С. О. Сучасні тенденції міжнародної міграції та грошових переказів мігрантів в умовах глобалізації. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2017. Вип. 16(2). С. 174–178.
15. European Commission. Annual Report on Migration and Asylum 2025. Brussels, 2025.
16. International Monetary Fund (IMF). *DataMapper*: Remittance inflows and outflows by country. URL: <https://www.imf.org/en/Data>
17. Narodowy Bank Polski – Internetowy Serwis Informacyjny | Dbamy o wartość polskiego pieniądza. Narodowy Bank Polski – *Internetowy Serwis Informacyjny*. URL: <https://www.nbp.pl>
18. OECD. International Migration Outlook 2025. Paris: *OECD Publishing*, 2025.

References:

1. Aleksieieva T. I. (2019). Evoliutsiia mihratsiinykh protsesiv kriz pryizmu teorii mizhnarodnykh vidnosyn. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo*. Vyp. 24, № 1. S. 10–13.
2. Bondarevska K. V. (2019). Mizhnarodna mihratsiia robochoi syly: stan, problemy, perspektyvy. *Biznes Inform*. T. 10, № 501. S. 44–49. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2019_10_7
3. Hrabynskiy I. M. (2018). Evoliutsiia teoretychnykh zasad mizhnarodnoi trudovoi mihratsii. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Serii: Mizhnarodni vidnosyny*. Vyp. 45. S. 357–366.
4. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
5. Yeleiko I. V. (2020). Tendentsii trudovoi mihratsii ukrainskoho naselennia do Polshchi na suchasnomu etapi. *Problemy systemnoho pidkhodu v ekonomitsi*. № 3(77). S. 14–20.
6. Libanova E. M. (2019). Zovnishnia trudova mihratsiia ukrainsiv: mashtaby, prychny, naslidky. *Demohrafiia ta sotsialna ekonomika*. № 2. S. 11–26.
7. Mizhnarodna orhanizatsiia z mihratsii. Available at: http://www.ilo.org.ua/my_page/Conventions.aspx
8. Malynovska O. A. (2004). Mihranty, mihratsiia ta Ukrainska derzhava: analiz upravlinnia zovnishnimy mihratsiiamy: monohrafiia. Kyiv : NADU, 123 s.
9. Malynovska O. A. (2012). Mizhnarodna mihratsiia v konteksti modernizatsii suspilstva. *Demohrafiia ta sotsialna ekonomika*. № 1. S. 77–86.
10. Mizhnarodna orhanizatsiia pratsi (MOP). ILO Global Estimates on International Migrant Workers: Results and Methodology. Third Edition (2024). International Labour Organization. Zheneva: ILO, 2024. Available at: https://www.ilo.org/global/publications/books/WCMS_871083/lang--en/index.htm
11. Natsionalnyi bank Ukrainy. Ofitsiinyi sait. Available at: <https://bank.gov.ua>
12. Svitovyi bank. Migration and Development Brief 40: Remittances Remain Resilient but Are Slowing with Economic Headwinds. 2025. Available at: <https://www.knomad.org/publication/migration-and-development-brief-40>
13. Shvets O. V. (2020). Teoretyko-metodolohichni zasady rozvytku mizhnarodnoi trudovoi mihratsii: sotsialno-ekonomichni kontekst. *Ukrainskyi zhurnal prykladnoi ekonomiky*. T. 5, № 4. S. 32–42.
14. Yakubovskiy S. O. (2017). Suchasni tendentsii mizhnarodnoi mihratsii ta hroshovykh perekaziv mihrantiv v umovakh hlobalizatsii. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo*. Vyp. 16(2). S. 174–178.
15. European Commission. Annual Report on Migration and Asylum 2025. Brussels, 2025.
16. International Monetary Fund (IMF). *DataMapper*: Remittance inflows and outflows by country. Available at: <https://www.imf.org/en/Data>
17. Narodowy Bank Polski – Internetowy Serwis Informacyjny | Dbamy o wartość polskiego pieniądza. Narodowy Bank Polski – *Internetowy Serwis Informacyjny*. Available at: <https://www.nbp.pl>
18. OECD. International Migration Outlook 2025. Paris: *OECD Publishing*, 2025.

THE IMPACT OF INTERNATIONAL LABOR MOVEMENT ON THE FORMATION OF THE STATE BUDGET OF THE COUNTRY

Yuriy Prysiashniuk

Doctor of Economic Sciences,
Professor of the Department of International Relations and Diplomatic Service
Ivan Franko National University of Lviv

Marian Pasternak

Master
Ivan Franko National University of Lviv

Yuriy Fedun

Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor of the Department of International Economic Relations
Ivan Franko National University of Lviv

Summary. A comprehensive study has been conducted on how the international labor movement influences the formation of the country's state budget amid globalization. Theoretical frameworks explaining the core of labor migration and its fiscal impacts have been established. Key pathways through which international labor migration affects government finances have been identified, including tax revenues, social contributions, government spending, and remittances from migrants. Particular attention is paid to analyzing the specific impact of migration processes on the budget systems of donor and recipient countries. A comparative analysis of Ukraine and Poland was conducted, which allowed us to identify the asymmetric nature of the fiscal effects of labor migration. It was established that, for Ukraine, a combination of the positive impact of remittances and the negative impact of a reduced tax base is characteristic, whereas for Poland, labor migration is a source of growth in budget revenues. Based on the SWOT analysis, the key advantages, disadvantages, opportunities, and threats of international labor migration's impact on Ukraine's budget system were identified. It has been shown that, in the long term, the negative effects of migration may outweigh the benefits, requiring improvements to state policy on regulating migration processes. It is shown that international labor migration performs the function of redistributing financial resources between countries. Donor countries actually lose part of their economic potential in the form of human capital and tax revenues, while recipient countries receive additional resources for development. This situation creates an uneven distribution of the benefits of globalization and underscores the need to develop effective state policy for regulating migration processes. The practical significance of the study lies in the possibility of using the results obtained in the formation of the state's budget and migration policy.

Keywords: international labor migration, state budget, remittances, tax revenues, social contributions, fiscal policy.

Дата надходження статті: 27.03.2026

Дата прийняття статті: 17.04.2026

Дата публікації статті: 25.06.2026